

[Erling Olsen]

satse på en langsigtet beskæftigelsespolitik med hovedvægt på indkomstpolitikken og en række specielle, særligt udvalgte foranstaltninger til at nedbringe ledigheden, bl. a. for de unge.

Vi er med andre ord havnet på nogle ledighedstal, som bekymrer os meget, men de er ikke blevet så høje, som de var blevet uden alle vore politiske forlig, og vi har kunnet gøre en særlig indsats for at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden. Den unge generation må ikke føle sig overflødig. Den skal i arbejde, den skal have nyttigt, udviklende, udfordrende arbejde. Det er vores ansvar, at den ikke kommer til at føle sig som den overflødige generation.

Det engelske tidsskrift *The Economist* viste for nylig i en international oversigt, at Danmark da også er det land, der har kunnet gøre mest for at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden. Vi var i hvert fald af alle lande klart det, som havde den laveste procentdel af unge blandt landets arbejdsløse. Men vi har fortsat alt for mange arbejdsløse og ungdomsarbejdsløse som følge af den internationale krise og vores uløste betalingsbalanceproblem.

Det er naturligvis en trøst, at betalingsbalancens underskud nu er for nedadgående, men det er stadig så højt, at det er en alvorlig hindring for løsningen af vores beskæftigelsesproblem. Derigennem er den internationale krise også med til at præge det tredje meget store tal, som bekymrer os, det såkaldte bruttokasseunderskud på ca. 33 mia kr.

Bruttokasseunderskuddet er de penge, som staten skal ud og låne, og derfor må vi spørge: hvad skal staten så bruge de penge til? Stort set kan vi dele lånebehovet op i 3 nogenlunde lige store grupper:

Den ene tredjedel skal vi bruge til at tilbagebetale gamle lån, som forfalder. Det, der er typisk for denne tredjedel, er, at statsgælden vokser ikke så meget som med én krone. Alt, hvad der sker, er, at man ombytter gamle lånedokumenter med nye. Derfor kan vi sige, at for så vidt angår denne tredjedel, så er der hverken tale om en forøgelse af statsgælden, for den forbliver uændret, eller noget som helst offentligt ressourceforbrug, og derfor burde denne ene tredjedel af vores bruttokasseunderskud ikke bekymre.

Ser vi på den anden tredjedel af bruttokasseunderskuddet, så vil vi se, at her drejer

det sig om den sociale pensionsfonds køb af obligationer og statens indbetalinger til ATP. Disse penge skal bruges til at sikre dagens unge generation en bedre pension, når den bliver gammel. Det er altså ikke penge, der skal bruges nu. Og indtil da vil ordningerne med dyrtidsportionerne være med til at holde omkostningsniveauet nede og dermed til at sikre beskæftigelsen. Det korte af det lange er imidlertid, at der heller ikke for denne tredjedels vedkommende er tale om at finansiere noget øjeblikkeligt offentligt overforbrug.

Det er kun tilfældet for den sidste tredjedel af statens bruttokasseunderskud, det såkaldte underskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet. Derfor er det øjeblikkelige statslige merforbrug af penge ikke 33 mia kr., men ca. 11 mia kr.

Hvad ligger der så i det? Den overvejende del må forklares ved den økonomiske krise. Når produktion og beskæftigelse falder, ja, så giver også indkomstskatterne efter. Det samme gælder momsens og de øvrige indirekte skatter. Samtidig øges udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse. Men søgte man at rette budgettet op ved skatteforhøjelser eller beskæringer af de offentlige udgifter, så ville vi komme fra asken i ilden. Arbejdsløsheden ville stige, og investeringerne i erhvervslivet ville gå mere eller mindre i stå. Den unge generation ville virkelig blive den overflødige generation, og krisen ville trække unødigt i langdrag, fordi vi ikke ville have et moderne produktionsapparat, der kunne udnyttes, den dag opsvinget måtte komme. Når det sker, så vil i øvrigt det meste af underskuddet af sig selv forsvinde, fordi skatterne og afgiftsindtægterne går op og udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse går ned.

En del af underskuddet vil imidlertid blive tilbage, da vi også havde et statsfinansielt problem, før krisen satte ind. Det er bl. a. derfor, vi trods krisen har videreført besparelsesarbejdet dér, hvor det har været acceptabelt.

Det korte af det lange er, at vi har fået dette underskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet, fordi vi har villet føre landet nogenlunde uskadt igennem krisen. Vi har villet mildne krisens omfang, og vi har villet mildne krisens virkninger for dem, der er ramt af den, for at give så mange som muligt så normal en tilværelse som muligt. Derfor